

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih : 19 Aralık 2025

Sayı : 15678

38022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. Mustafa Adıgüzel
Ordu Milletvekili

Konu: İran'dan aşırı düşük fiyata alınan kivilerin, yerli kivi üretimini tehlikeye sokması.

Türkiye'nin ilk ve tek coğrafi işaretli kivisi olan Ordu Kivisi başta olmak üzere, Çanakkale'den Artvin'e kadar uzanan geniş bir üretim havzasında on binlerce ailenin temel geçim kaynağı olan kivi üretimi, İran menşeli aşırı düşük maliyetli ve kontrolsüz ithalat nedeniyle ciddi bir krizle karşı karşıyadır. İran'dan yapılan kivi ithalatı, iç piyasada fiyatları üretim maliyetlerinin dahi altına düşürmüş, yıllık 500 milyon TL'nin üzerinde döviz girdisi sağlayan, 15 binden fazla aileyi geçindiren stratejik bir tarım ürünü satılamaz hale gelmiştir. Ürünler depolarda çürümeye terk edilmiş, üreticiler iflasın eşiğine sürüklenmiştir. Geçmiş yıllarda benzer tehditler karşısında uygulanan ek gümrük vergisi ve kota gibi koruyucu önlemler olumlu sonuç vermişken, bugün aynı kararlılığın gösterilmemesi üreticiyi sahipsiz bırakmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Son 5 yıl içerisinde İran'dan Türkiye'ye ithal edilen kivi miktarı yıllar itibarıyla ne kadardır? Bu ithalatın yıllara göre toplam parasal karşılığı kaç TL'dir?
2. İran'dan ithal edilen kivilerin Türkiye'deki ortalama satış fiyatı ile yerli üreticinin ortalama üretim maliyeti arasındaki fark ne kadardır?
3. Mevcut ithalat politikalarının devam etmesi halinde yerli kivi üretiminin sürdürülebilirliğinin tehlikeye gireceği ortada olduğundan, geçmiş yıllarda uygulanan ek gümrük vergisi ve kota tedbirlerinin bugün neden yeniden devreye alınmadığına dair bir gerekçe bulunmakta mıdır?
4. İran menşeli kivilerin Türkiye iç piyasasında etiket, menşe ve tüketici bilgilendirmesi yönünden denetlenip denetlenmediği konusunda yapılan denetim sayısı kaçtır?
5. Kivi üretiminin yoğun olduğu Ordu ve Yalova gibi illerde üreticilerin yaşadığı bu krize ilişkin acil bir eylem planı hazırlanmış mıdır?